

Alzheimerova bolest

Ovaj informacijski list za pomoć navodi što je Alzheimerova bolest, kao i njezine simptome, uzroke, napredovanje i liječenje.

- Alzheimerova bolest je najčešći oblik demencije.
- Alzheimerova bolest je fizičko stanje mozga koje uzroči oštećenje pamćenja, razmišljanja i ponašanja.
- Ometa neurone mozga tako što utječe na njihov rad i međusobnu komunikaciju. Smanjenje važnih kemikalija zaustavlja poruke koje normalno putuju kroz mozak.
- Osobe s Alzheimerovom bolešću doživljavaju različite izazove i promjene kako ta bolest napreduje.
- Sposobnosti oboljelih se vremenom pogoršavaju, iako napredovanje varira od osobe do osobe.

Znakovi i simptomi Alzheimerove bolesti

Simptomi mogu uključivati:

- uporan i čest gubitak kratkotrajnog pamćenja, osobito nedavnih događaja
- ponavljanje iste stvari u razgovoru
- neodređenost u svakodnevnom razgovoru
- promjene sposobnosti planiranja, rješavanja problema, organiziranja i logičnog razmišljanja
- duže obavljanje rutinskih zadataka
- jezične poteškoće i poteškoće s razumijevanjem, poput problema s pronalaženjem prave riječi
- sve veću dezorijentaciju u vremenu, prostoru i u odnosu na osobu
- probleme u motiviranju i iniciranju zadataka
- promjene ponašanja, osobnosti i raspoloženja.

Osoba koja ima simptome možda neće moći prepoznati nikakve promjene na sebi. Često će to biti član obitelji ili prijatelj osobe koja je pogođena demencijom koji će primijetiti promjene.

Simptomi se mijenjaju kako stanje napreduje, a također ovise o dijelu ili dijelovima mozga koji su oštećeni. Sposobnosti osobe mogu varirati iz dana u dan ili čak unutar istog dana. Simptomi se mogu pogoršati u vrijeme stresa, umora ili lošeg zdravlja.

Dijagnosticiranje Alzheimerove bolesti

Trenutno ne postoji jedinstveni test za dijagnosticiranje Alzheimerove bolesti. Dijagnoza se postavlja nakon pažljive kliničke konzultacije.

Procjena može uključivati:

- detaljnu povijest bolesti
- fizički pregled
- pretrage krvi i urina
- psihijatrijsku procjenu
- neuropsihološke testove (za procjenu pamćenja i sposobnosti razmišljanja)
- skeniranje mozga.

Nakon otklanjanja drugih uzroka se može postaviti dijagnoza Alzheimerove bolesti.

Važno je dobiti točnu dijagnozu u ranoj fazi bolesti kako bi se utvrdilo je li simptome koji se istražuju prouzročila Alzheimerova bolest ili neko drugo stanje koje zahtijeva poseban tretman.

Za pomoć u dijagnosticiranju Alzheimerove bolesti se pronalaze nove tehnike koje omogućuju postavljanje dijagnoze čak i prije pojave simptoma.

Tko obolijeva od Alzheimerove bolesti

Svatko može oboljeti od Alzheimerove bolesti, no češća je u starijoj dobi.

Genetika, način života i zdravstveni čimbenici su povezani s povećanim rizikom od nastanka demencije.

U rijetkim slučajevima, Alzheimerova bolest je nasljedna, uzroci ju genetska mutacija. To se naziva obiteljskom Alzheimerovom bolesti u kojoj se simptomi javljaju u relativno mladoj dobi. Ta dob je obično u 50-im godinama života, ali ponekad se može javiti i ranije.

Što uzroči Alzheimerovu bolest

Osim nekolicine ljudi s obiteljskom Alzheimerovom bolešću, nije poznato zašto neki ljudi dobiju Alzheimerovu bolest, a drugi ne.

Zdravstveno stanje i način života su čimbenici koji mogu pridonijeti razvoju Alzheimerove bolesti i oni uključuju:

- tjelesnu neaktivnost
- nedostatak mentalnih vježbi
- pušenje
- pretilost
- dijabetes
- visok kolesterol
- visok krvni tlak.

Kako napreduje Alzheimerova bolest

Sposobnosti oboljelih se vremenom pogoršavaju, iako napredovanje varira od osobe do osobe.

Kako Alzheimerova bolest zahvaća različita područja mozga, gube se određene funkcije ili sposobnosti. Često je prvo pogođeno kratkoročno pamćenje, no kako bolest napreduje gubi se i dugoročno pamćenje. Bolest također utječe na mnoge druge funkcije mozga i posljedično na uporabu jezika (govora), pažnju, prosuđivanje i mnoge druge aspekte ponašanja.

Neke sposobnosti ostaju, iako se i one smanjuju kako Alzheimerova bolest napreduje. Osobe koje žive s uznapredovalom demencijom mogu zadržati svoja osjetila dodira i sluha, te također reagirati na emocije, čak i u uznapredovalim stadijima te bolesti.

U završnim stadijima Alzheimerove bolesti mnogi ljudi postaju nepokretni i ovisni o tuđoj njezi koja može biti opsežna.

Faze Alzheimerove bolesti

Neka obilježja Alzheimerove bolesti se obično klasificiraju u tri stupnja ili faze. Neće sve te značajke biti prisutne kod svake osobe, i one se mogu pojaviti u različitim fazama.

Blagi oblik Alzheimerove bolesti

Ponekad je ova faza razvidna tek kada se osvrnemo unatrag.

Početak Alzheimerove bolesti je obično postupan i često je nemoguće točno odrediti kada je bolest počela.

Oboljela osoba može:

- izgledati apatičnije
- izgubiti interesovanje za hobije i aktivnosti
- biti manje voljna za isprobavanje novih stvari
- biti manje sposobna prilagoditi se promjenama
- sporije shvaćati složene ideje i dulje obavljati rutinske poslove
- postati zaboravnija i ne sjećati se nedavnih događaja
- postati zbunjena ili dezorijentirana u vremenu i prostoru
- izgubiti se ako je daleko od poznatog okružja
- veća je vjerojatnost da će se ponavljati ili izgubiti nit razgovora
- biti razdražljivija ili uzrujanija ako u nečem pogriješi
- imati poteškoća u obavljanju financijskih poslova
- imati poteškoća s kupovinom ili pripremanjem obroka.

Umjereni oblik Alzheimerove bolesti

U ovoj fazi su učinci bolesti očitiji i prevladavajući. Osoba može doživjeti značajne izazove u svojoj samostalnosti i iziskivati svakodnevnu podršku.

Oboljela osoba može:

- zaboraviti sadašnje i nedavne događaje, iako se općenito sjeća daleke prošlosti, čak i ako je zaboravila ili pobrkala detalje
- se često zbuniti u pogledu vremena i mjesta (prostora)
- se lakše izgubiti
- zaboraviti imena članova obitelji ili prijatelja, ili pomiješati članove obitelji
- zaboraviti na suđe ili kuhala za vodu koje grije na štednjaku
- biti manje sposobna izvoditi jednostavne izračune

- pokazivati lošu prosudbu i donositi loše odluke
- vidjeti ili čuti stvari kojih nema ili postati sumnjičava prema drugima
- početi ponavljati se
- zanemarivati osobnu higijenu ili prehranu
- biti nesposobna odabrati prikladnu odjeću za vremenske uvjete, priliku ili doba dana
- se razljutiti, uzrujati ili uznemiriti zbog toga što je isfrustrirana.

Uznapredovali oblik Alzheimerove bolesti

U ovoj fazi osoba je ozbiljno pogođena demencijom i potrebna joj je stalna njega za sve dnevne aktivnosti.

Oboljela osoba:

- se ne može sjetiti trenutnih ili nedavnih događaja, na primjer zaboravlja da je upravo jela ili se ne može sjetiti gdje živi
- se ne može prisjetiti važnih događaja ili činjenica iz svog ranog života
- može biti zbunjena kada pokušava prepoznati prijatelje i članove obitelji
- ne prepoznaje svakodnevne predmete, niti razumije njihovu svrhu
- gubi sposobnost razumijevanja ili govora
- treba pomoć pri jelu, pranju, kupanju, pranju zubi, odlasku u zahod i oblačenju
- postaje inkontinentna
- ima poremećen san
- nemirna je ili se vrpolji
- često doziva druge ili ima agresivne ispade
- ima poteškoće s hodanjem i druge probleme s kretanjem, uključujući ukočenost.

Mogućnosti liječenja i dovođenja bolesti pod nadzor

Za Alzheimerovu bolest za sada ne postoji lijek i nikakvo liječenje ne može zaustaviti napredovanje bolesti. Međutim, lijekovi mogu pomoći stabilizirati ili usporiti propadanje pamćenja i sposobnosti razmišljanja. Lijekovi se također mogu prepisati za sekundarne simptome, kao što su uzrujanost ili depresija ili za poboljšanje sna.

Terapije bez lijekova mogu biti korisne, kao što je održavanje aktivnog načina života i društvena povezanost, te dovođenje stresa pod nadzor.

Razgovor sa savjetnikom ili psihologom je važan za lakše dovođenje promjena ponašanja i raspoloženja pod kontrolu.

Radna terapija može pomoći u poboljšanju svakodnevnog funkcioniranja kod kuće.

U svim stadijima Alzheimerove bolesti su dostupni tretmani i usluge podrške kako bi se smanjio utjecaj simptoma i osigurala najbolja moguća kvaliteta života za svaku osobu koja živi s tom bolesti.

Traženje podrške

Edukacija o bolesti i stručna podrška su važne za osobu koja živi s demencijom, njezinu obitelj i skrbnike. Ta podrška može napraviti pozitivnu razliku u dovođenju stanja pod nadzor.

Postoji više različitih pristupa i aktivnosti kojima se mogu potaći sposobnosti i interesovanja osobe koja živi s demencijom kako bi što dulje dobro živjela.

Dodatna literatura i resursi

- Knjižnica organizacije Dementia Australia
Posjetite: dementia.org.au/library
- Podrška koju pruža organizacija Dementia Australia
Posjetite: dementia.org.au/support
- Edukacija koju pruža organizacija Dementia Australia
Posjetite: dementia.org.au/education

Daljnje informacije

Dementia Australia nudi podršku, informacije, obrazovanje i savjetovanje.

Nacionalna telefonska služba za pomoć osobama s demencijom: 1800 100 500

Za pomoć tumača: 131 450

Posjetite našu web stranicu: dementia.org.au